

skal jeg ikke opholde mig videre ved, thi selv om der maatte er forfættelige Tilbøjeligheder, er der jo nogenlunde Enighed om Lønningsstalaen. Man er her kommen nogenlunde i Ro, og jeg tror ogsaa, man har ramt ret naturligt. Det er jo Lønningsstatser, som vel kunne kaldes beskedne, men jeg tror paa den anden Side, at sammenholdte med Tidsforholdene og den økonomiske Udvikling i Landet, falde de ret hensigtsmæssig. En Ting vil jeg fremhæve med Hensyn til Lønningsforholdene, som egentlig ikke vedkomme Lønningsstatserne, nemlig at denne Lønningslov hviler paa et bedre Princip end Lønningslovene gerne gøre. Man avancerer med Lønningerne paa de rette Steder, nemlig nedad. Det er noget, som dette Ting ikke i Almindelighed kan roses for; at det er de uheldigt stillede i den vedkommende Etat eller Lønningsklasse, der blive begunstigede. Det sker her, og jeg vilde derfor ønske, at denne Lov maatte blive et Mønster for kommende Lønningslove. Den er bygget paa den rigtige Grundsætning, den er udført mere demokratisk end ellers. Jeg tror ikke, at vi i den danske Lønningslovgivning have noget Sideskifte til den. Vi bør sørge for, at de laveste Lønninger, hvor det kniber mest, forhøjes forholdsvis mest. Princippet om de faste Lønninger, som det ærede Medlem for Middelfart (Vohmann) var saa bange for, er, tror jeg, naar vi skulle holde os paa den jævne Jord, det, der naturligt bør føres igennem. Det er baade rimeligt og praktisk, Billedet af de mælede Degne, som han forestillede sig vævende over næsten alle de øvrige Samfundsklasser, bliver ganske borte, naar vi forlade Jantasten og bevæge os mellem ganske borgerlige Mennesker som hidtil. Denne Lønningslov vil ikke være af saa gennemgribende Betydning, som det ærede Medlem forestiller sig, idet den væsentlig kun hjælper noget paa dem, for hvem det kniber haardest. Der er jo endogsaa taget Forbehold mod, at Embedslønningerne blive nedsatte ved denne Lov. Særlig paa Verne vil Loven ikke gøre nogen gennemgribende Forandring, og der vil ikke blive Tale om et nyt Forhold mellem Samfundsklasserne. Det har tiltalt mig, at man har søgt at nivellere Lønningerne, og jeg kunde have ønsket, at man var gaaet noget videre i denne Retning. Efter min Mening ere Forfættighederne større, end de burde være eller behøvede at være. Det kan ikke nytte at begynde her at kritisere Enkeltheder, og jeg skal derfor blot antyde, at naar man f. Eks. er gaaet til at lade Begyndelseslønnen flyde ud over de fastsatte Kammer, 7—900 Kr. for Forstælcerere, saa at den kan

gaa over og under med de Beløb, der ere nævnte i Loven, vilde jeg ikke have fundet det unaturligt, om der ved de Embeder, hvor Begyndelseslønnen var under 700 Kr., tilfaldes det Alderstillæg, som Ministeren har foreslaaet, paa 100 Kr., medens derimod de Embeder, som fik over 700 Kr., blev bestaarne saaledes, at Alderstillægget ikke en Gang kunde vokse saa højt, som det nu er foreslaaet. Det er den Slags Ting, som Udvalget maa have søgt en praktisk Ordning af. Det vilde have tiltalt mig, om man kunde have gaaet saa vidt, thi sikket er det, at naar der er Tale om Embedsbesættelser, er Hensynet ikke det, at den vedkommende Mand faar en større Lønning, fordi han udfører et større Arbejde eller sidder inde med større Dygtighed eller viser større Flid, det kan alt sammen være medvirkeude Aarsager, men i Hovedsagen ske Embedsbesættelser paa Grundlag af helt andre Betragtninger. Jeg skal ikke komme videre ind paa Lønningsmaaden. Naar vi blive paa Jorden og se ganske jævnt paa det, tror jeg, at det er en rimelig Ordning, som alle Parter, naar de tænke sig lidt om, maa erkende for nogenlunde rigtig. Jeg tror, at de Klager, der have hørt fra Lærerstandens om, at Folketinget nu satte sig til at klippe det Jaar med lang Ud, som Ministeren hød det, ere ikke saa lidt overdrevne. Tid efter anden vilde de vistnok vænne sig til at se paa dette Forslag med en vis Tilfredshed. Jeg tror paa den anden Side heller ikke, at de Røster, som sige, at det er alt for galt at fylde i disse Skolemestre, saa at de svulme op, vokse Bønderne over Hovedet, have Ret. Vi ere her i Landet tilbøjelige til at overdribe, naar vi skulle sammenligne vore Stillinger. Jeg tror, at Lærerstandens har overdrevet sine Klager, sine Jeremiader, men paa den anden Side har Hartkornet ogsaa gjort det. Vi maa jo alle huske paa, at der under begge ligge store Samfundslag, hvis Klager ere ganske anderledes berettigede, over de økonomiske Forhold, end Danmarks Lærerstands og Danmarks Hartkornbrugeres.

Jeg skal nu vende mig til den anden Side af Forslaget, som gerne skulde være Hovedsagen, nemlig den organisatoriske Del, der angaar Oplysningen og Undervisningsarbejdet. Stulle vi der have en ny Lov, skulde det gerne være en saadan, at der blev en kendelig Forandring i Oplysningsarbejdet, ganske særligt Almueoplysningen. Nu har jeg indrømmet, at dette Forslag indeholder jo ikke saa ganske saa og heller ikke smaa Fremskridt i den Henseende, men desuagtet lader det efter min Mening over-